

Nazwa przedmiotu: Problematyka nauczania gry na organach			
Jednostka prowadząca przedmiot: UMFC Filia w Białymstoku Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki			Ważna od roku akademickiego: 2025/2026
Kierunek: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		Specjalność: muzyka kościelna	
Forma studiów: Stacjonarne, drugiego stopnia		Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obowiązkowy
Forma zajęć: wykład	Język przedmiotu: polski	Rok/semestr: R. II, sem. IV	Wymiar godzin: 30
Koordinator przedmiotu	Kierownik Pracowni Pedagogiki Fortepianu, Klawesynu i Organów w ramach Katedry Pedagogiki Instrumentalnej		
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. Jan Bokszczanin		
Cele przedmiotu	– przedstawienie zagadnień dotyczących problematyki nauczania gry na organach w studium organistowskim realizującym program szkoły muzycznej II stopnia, – konstruowanie lekcji indywidualnych i lekcji gry zespołowej		
Wymagania wstępne	umiejętność czytania nut głosem i gry na instrumencie, ogólna wiedza dotycząca uczenia i nauczania		
Kategorie	Nr	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Symbol specjalnościowy
Wiedza	1	Ma wiedzę na temat uwarunkowań efektywności uczenia się gry na instrumencie oraz zadań nauczyciela w kierowaniu procesem rozwoju zdolności i nabywania przez ucznia kompetencji wykonawczych.	S2_W8 S2_W9
	2	Posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i zagadnień dotyczących problematyki nauczania gry na organach.	S2_W3
Umiejętności	3	Wykorzystując zdobytą wiedzę potrafi projektować działania edukacyjne i wychowawcze w obrębie formalnej struktury lekcji oraz form specyficznych – występów, prezentacji, konkursów z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów. Potrafi tworzyć autorskie programy nauczania uwzględniające specyficzne potrzeby edukacyjne uczniów, również uczniów szczególnie uzdolnionych słuchowo i warsztatowo.	S2_U6
Kompetencje społeczne	4	Jest kompetentnym i samodzielnym nauczycielem-muzykiem, zdolnym do świadomego integrowania wiedzy i podejmowania szeroko pojętych działań z obszaru pracy nad kształtowaniem wykonawczych i ogólnomuzycznych kompetencji ucznia.	S2_K1 S2_K5
TREŚCI PROGRAMOWE			Liczba godzin
Semestr IV 1. Przedmiot organy w szkole organistowskiej realizującej program szkoły muzycznej II stopnia. Cele i treści nauczania i wychowania. Programy nauczania – tworzenie i modyfikacja, analiza i dobór. Rozkład materiału, repertuar. 2. Lekcja organów jako jednostka metodyczna. Struktura formalna, typy i modele lekcji, planowanie, formułowanie celów. Dobór treści nauczania i form aktywności artystycznej. Konspekt. 3. Dostosowywanie działań edukacyjnych do możliwości i potrzeb uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych muzycznie i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Diagnoza, pomoc, zapobieganie trudnościami. Sytuacje wychowawcze w toku nauczania. Edukacja prozdrowotna. 4. Metody nauczania gry na organach. Dobór metod i procedur osiągnięcia celów. 5. Swobodne posługiwanie się aparatem gry. Techniki gry na manuale i pedale. Interpretowanie utworu (registratura, dynamika, stylowość). 6. Obycie estradowe. Opanowanie tremy. Umiejętność współpracy w grze zespołowej.			30

7. Środki dydaktyczne stosowane podczas nauczania przedmiotu organy. Podręczniki, literatura - wybór i zastosowanie. Tworzenie własnych miniatur edukacyjnych. Wykorzystywanie technologii informacyjnych i mediów.	
8. Efekty pracy ucznia, kontrola i ocena. Etyczny wymiar oceniania technicznych, słuchowych i interpretacyjnych umiejętności oraz artystycznych osiągnięć ucznia.	
9. Rola i zadania nauczyciela w szkole organistowskiej. Autorytet nauczyciela. Sposoby komunikowania się. Kierowanie ekspresją wykonawczą i twórczą oraz aktywnością poznawczą ucznia. Współpraca z rodzicami uczniów i środowiskiem.	
10. Działalność koncertowa - rozwijanie świadomości kulturotwórczej roli artystycznego wykonywania muzyki. Ważne znaczenie oprawy liturgii. Artyzm wykonania i jego rola w pogłębianiu duchowości.	

Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna podczas całego procesu kształcenia

Metody kształcenia	1. wykład konwersatoryjny 2. analiza przypadków 3. rozwiązywanie zadań 4. prowadzenie i współprowadzenie fragmentów lekcji	
Metody weryfikacji		Nr efektów uczenia się
	1. kolokwium pisemne 2. realizacja zleconego zadania	1, 2 1-4

KORELACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Z TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI, METODAMI KSZTAŁCENIA I WERYFIKACJI

Nr efektów uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	1	1, 2
2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	1, 2, 3, 4	1, 2
3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	3, 4	2
4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	2, 3, 4	2

Warunki zaliczenia	Semestr II: kolokwium pisemne z zakresu omawianych zagadnień, opracowanie metodyczne wybranego problemu wykonawczego. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się w minimalnym akceptowalnym stopniu w wysokości >50%				
	Rok	I	II	III	IV
Semestr					
ECTS	-	-	-	-	1,5
Liczba godzin w sem.	-	-	-	-	30
Rodzaj zaliczenia	-	-	-	-	kolokwium

Literatura podstawowa

- Ćwiczenia zawierające problemy techniczne wg podręczników: Flor Peeters *Ars Organi t. I i II*, Gustaw Merker *Orgelschule op. 177* (Leipzig, C. F.. Peeters), Rolf Schweizer *Orgelschule (Barenreiter)*, Finn Videro *Orgelschule* Wilhelm Hansen, Copenhagen), H. Makowski, M. Surzyński *Szkoła na organy cz. I i II* (Wyd. Archidiecezji Warszawskiej), J. Chwedczuk *Organowe ćwiczenia pedałowe*, J. Schneider *Pedalstudium*, M. Sawa *Etiudy pedałowe* M. Sawa *Etiudy manualowe*
- Utwory dawnych mistrzów:
Utwory manualowe: *Manualowe utwory dawnych mistrzów* opr. B. Rutkowski (wybór), J. P. Sweelinck *Toccaty, Fantazje, Wariacje* (wybór), *Alte Orgelmusic aus Engand und Frankreich* (opr. Fl. Peeters), J. Pachelbel *Partity* (wybór), J. S. Bach *Preludia chorałowe t. V, Preludia chorałowe kompozytorów epoki Baro Ku* (wybór)
Utwory z pedałem: J. Pachelbel *Toccaty*, J. Pachelbel *Ciaccona f-moll, Preludium, fuga i ciaccona d-moll*, G. Frescobaldi *Toccaty* (wybór), D. Zipoli *Pastorale*, G. Muffet *Fuga g-moll (Min. Org. nr. 16)*, J. Cabanilles *Tiento (Min. Org. nr. 34)*, A. Cabezon *Die Nobis Maria (Min. Org. nr. 32)*, D. Buxtehude *Passacaglia d-moll, Preludium, fuga i ciaccona C-dur*
Formy triowe: *Tria dawnych mistrzów z „Ars Organi”* op. Fl. Peeters t. II, J. S. Bach *Tria* (wybór), J. S. Bach *Sonata e-moll, Sonata Es-dur, Sonata c-mol*, J. S. Bach *Aria F-dur*, M. Surzyński *Tria nr. 1, 2, 3*
Opracowania chorałowe: J. S. Bach *Chorały* (wybór), D. Buxtehude *Chorały* (wybór)
Utwory J. S. Bacha: *Małe preludia i fugi t. VIII* (wybór), Fughetty i fugi oparte na cantus firmus chorałowych ze zbioru „Manualowe utwory dawnych mistrzów”, *Fuga g-moll BWV 578 t. IV, Preludium i fuga c-moll BWV 549 t. IV, Preludium i fuga e-moll BWV 533 t. III, Fantazja c-moll BWV 562 t. IV, Preludium i fuga C-dur BWV t. II*
- Utwory kompozytorów romantycznych i współczesnych: S. Karg-Elert *13 Preludiów (Min. Org. nr. 13)* do wyboru, L. Vierne *24 pieces libre* do wyboru, C. Franck *Cantabile oraz Preludium, fuga i wariacja h-moll*, M. Reger *Orgestucke op. 59* do wyboru, J. Brahms *Chorały op. 122* do wyboru, L. Boelmann *Suita gotycka*

4. Utwory kompozytorów polskich: Zbiór „Z polskiej muzyki organowej XVI w.” opr. J. Gołos, Zbiór „Dawna polska muzyka organowa” red. J. Gruby, Wł. Żeleński *Preludia na organy*, A. Kozłowski *Preludia*, M. Surzyński *Elegia*, T. Mahl *Etiuda 5 (Min. Org. nr 3)*

Literatura uzupełniająca

Utwory kompozytorów romantycznych i współczesnych: S. Karg-Elert *13 Preludiów (Min. Org. nr. 13)* do Wyboru, L. Vierne *24 pieces libre* do wyboru, C. Franck *Cantabile oraz Preludium, fuga i wariacja h-moll*, M. Reger *Orgestucke op. 59* do wyboru, J. Brahms *Chorały op. 122* do wyboru, L. Boelmann *Suita gotycka*

KALKULACJA NAKŁADU PRACY STUDENTA

Zajęcia dydaktyczne	30	Przygotowanie się do prezentacji / koncertu	0
Przygotowanie się do zajęć	5	Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia	5
Praca własna z literaturą	5	Inne	0
Konsultacje	0		
Łączny nakład pracy w godzinach	45	Łączna liczba punktów ECTS	1,5

Możliwości kariery zawodowej

- praca nauczyciela organów w szkole organistowskiej
- praca organisty i prowadzenie zespołów działających przy parafii